DE PRIMO NERVORVM A CEREbro originem ducentium pari. Caput IIII.

Primi paris oriuu.

INIBI unde[a] processus albos, et neruorum modo progredientes, à cerebri basi initium sumere scripsimus, utrinq; [b] unus exoritur neruus, omnium corporis neruorum facile mollissimus, & circumserentia cæteris (dummodo illi ex uarijs non permisceantur neruis) crassior. In crure nãque, & item in brachio[c] neruos quidem hoc primo pari crassiores reperias, sed qui ex pluribus conflentur neruis inuicem coëuntibus. Vterq; primi paris neruus sub cerebri basi quà[d] sinui innititur, cui glandula insidet cerebri pituitam excipiens, antrorsum nonnihil obliquè fertur, dextro quidem neruo sinistrorsum, sinistro autem dextrorsum protenso. In progressu moxq; ab ipso ortu ambo inuicẽ coëunt, atq; in eum permiscentur modum, ut dextrum à sinistro nulla prorsus ratione queas discernere. adeò sanè, ut uana penitus sit quæstio, num dexter neruus in hoc congressu dextrã obtineat sedem, an uerò sinistrorsum continuo ductu feratur. Quandoquidem ille neruorum coalitus non aliud est, quàm commune corpus à quo utrique nerui dicerentur pronasci, modò istius corporis ex cerebri substãtia origo non indagaretur, atq; illicinitia neruorum dissita apparerẽt. Nerui à congressu è caluaria ducendi inuicem mox dirimuntur, & per[e] foramina ipsorum nomine insculpta, in oculorũ sedes extra caluariẽ cauitatem procidunt. Quippe & [h] integri in oculos absumuntur, non quidem accuratè in posterioris oculi sedis centrum implantati, sed neruus dextrum petens oculum ad dextrum magis latus posterioris eius sedis implantatur: qui uerò sinistro oculo proprius est, ad latus sinistrum centri posterioris sedis oculi ingreditur, ac (quemadmodum & dextri oculi neruus) quãdo oculum subijt, in latam de generat expanditur ue[i] tunicam uitreo humori proximam, & mediam oculi sedem duntaxat ambientem, & dilatatæ cerebri substantiæ admodum similem: ac proinde mollem, nihilq; minus quàm membraneam: unde etiam Anatomicorum nõnulli hanc tunicam, quæ à retis quadam imagine ἀμφιβληστροειδὴς dicitur, Tunicam appellare haud quaquã dignati sunt. Quòd uerò hæc tunica (aut quomodocunque ipsam appellare uisum sit) præcipuum uisus organum à multis habeatur, in oculi constructionis enarratione persequar. In præsentia enim neruos hos aut oculos prolixiùs aggredi omnino præter institutum foret. quum sufficerit dixisse, uisorios neruos illum quem recensuimus ductum citra omnem ramorum propagationem obseruare. hoc enim (quemadmodum & dextri nerui cum sinistro mox ab exortu coitum) peculiare rarumq; uisorij nerui sibi uendicant. Quinetiam inter reliquos corporis neruos, hi duntaxat meatu qui sensu dijudicari possit, perforati dicuntur: quapropter Græcis (præcipuè autem Herophilo & Eudemo, πορεῖα ὀπτικοὶ nuncupabantur. Cæterùm ego eiusmodi meatum mihi aliquãdo occurrisse neutiquam queo asserere, quantumuis etiam canum adhuc uiuentium & aliorum grandium animalium uisorios neruos, uel hac solùm occasione aggressus sim, et hominis cuius caput adhuc à decollatione calebat, uixq; quarta horæ parte quum neruos intuerer abtruncatum fuerat, ipsos non oscitanter spectauerim, ac calente aqua sedulò fouerim. Atque ut eiusmodi meatus toto neruorum progressu me penitus latuit, ita sanè in mutuo neruorum coitu is neutiquam se obtulit. utcunque tamen hunc inibi oportebat esse insignem, si modò nerui ob hoc ex Galeni sententia congrederentur, quo minus simplicia nobis gemina perperam uiderentur. Porrò ijs qui de congressu hoc meatu ue acriter citra partium inspectionem indies altercantur, non grauabor duo quæ in congressu animaduerti, hîc adijcere, quò & hinc suarum nugarum argumenta petant. Patauij itaque adolescens suspendio necatus publicæ sectioni adhibitus fuit, cui ante annum dexter oculus à carnifice erutus fuerat: deinde mulier, eodem supplicio affecta, cui dexter quoque oculus ab ineunte ætate emarcuerat, sinistro interim integerrimo. Mulieri dexter uisorius neruus toto progressu longè tenuior sinistro uisebatur, non solum in ea sede qua iam oculo inserebatur, uerùm in exortu quoque & in dextra sede congressus neruorum. ac præterquam quòd dexter tenuis erat, durior quoque & rubicundior cernebatur, uti sanè & in adolescente: sed dexter non admodum neque crassitie, neque mollitie adhuc sinistro cedebat. His ille accessit, cuius neruos uisorios in illo congressu inuicem non connasci, neq; sese contingere uidimus. sed dexter nonnihil ea sede qua caluariam egressurus fuerat, sinistrorsum reflectebatur: quasi non coalitus occasione nerui congrederentur, uerùm ut commodè per suum foramen è caluaria procederent, potissimũ quum etiam hoc ductu ingredientes in oculi posterioris sedis medium nõ inserantur.

Primi paris neruorum ingressus.

In oculum ingressus, & in tunicam quam reti comparamus dilatatio.

Num uisorij sint perforati.

a 1,2 fi. F.
b 1,2 fig. G.
c 2 fi. ca. 12. & ca. 7.
d 3 fig. ca. 12 lib. 2. M.
e 1 fig. H. 13 fig. ca. 7. M.
f 15 fi. lib. 7 N. O.
g 15 fig. ca. 12 lib. 2. E.
h 15 fig. ca. 14. lib. 7. E. aut simul cum membranis in ca. 17. n. 8.
i 1, 2 figu. L. aut 5 fi. ca. 14. lib. 7. E. ad C.

rantur. Hunc ductum sinister neruus etiam referebat, non tamen ita quin notatu digno interuallo dexter à sinistro dehisceret. Quàm sedulò autem ac solicitè eius uiri familiares interrogauerimus, num illi omnia gemina perpetuò oculis obuersarentur, neminẽ Naturæ operum cognitione flagrantem ambigere sat scio. at nihil aliud resciscere licuit, quàm ipsum de uisu nunquam conquestum fuisse, uisuq; præstanti semper ualuisse, familiaresq; de uisorum duplicatione nihil unquam intellexisse. Quòd uero Cassius, et alij nonnulli, quum causam rimãtur, quamobrem dextra cerebri sede uulnerata, aut alioquin læsa, corporis sinistra pars neruorum resolutione infestetur, integra parte dextra, neruos omnes in ortu decussatim ferri: seu neruos à dextra cerebri & dorsalis medullę sede pronatos, in sinistram corporis regionem distribui, & è contra asserant, apud me elegantissimum, & inter somniandum ab illis problematum interrogatoribus excogitatum figmẽtum habetur. quum[k] secundi paris neruorum ac dein [l] tertij & [m] quarti parium, dextri exortus à sinistris aliquot digitorum amplitudine inuicem distent, ut modò de alijs neruis nihil dicam: idq; pariter sileam qui uisorios porcorum neruos subinde nõ continuos, sed perinde ac crurũ neruos, quasi è multis funiculis conflatos spectarim, ne in aliam quampiam prolixiorem disceptationem sermo deflectat, præcipuè cum illis dissectionum professoribus, qui dextrum cerebrum penitus à sinistro diremptum posteris tradiderunt.

PRAEsenti figura nerworũ quos hic describimus duos exprimitur. ac A cerebri portiunculam indicat.

k 1 fi. K. l 1, fi. M, L. m 1 fi. Z.

DE SECVNDO PARI NERVORVM cerebri. Caput V.

CONIVGII[a] secundi exortus, nequaquam ex infima mediaq;[b] quodam modo (quod ad latera spectat) basis cerebri sede, ut[b] uisoriorum pendet. Deinde præsentis coniugij nerui plurimùm uisorijs crassitie cedunt, quamuis interim duritia eos superent, usuq; ab illis multum uarient. Paulò posteriùs enim quàm uisorij, ex cerebri basis lateribus principium ducunt, quòd hæc cerebri regio nonnihil durior illa sit, à qua uisoriorum origo sumitur. Atq; id merito accidit, siquidem secundi paris neruos musculis inserẽdos, duriores ipsis uisorijs esse oportuit. Prorepit enim neruus dexter (quòd et de sinistro, nisi peculiariter sermoni quid addatur, in neruorum serie semper subaudiendum est) sub cerebri basis latere ad[c] foramen in oculorum sedis radice sibi cum alijs aliquot uasis commune. Quamprimum autem è caluariæ excidit amplitudine, in ramos dissectus septem[c] musculis oculo proprijs ramulos offert, illorum motibus præfectus.

a 1,2 fi. K. 14, 15 fi. L. 7 G.
b 1 fi. G.
c 1, 3 fi. ca. 12 lib. 1 G. 5 figura ca. 12. lib. 2.

DE TERTIO PARI NERVORVM cerebri. Caput VI.

TERTIVM par duplici radice utrinq; principium sumit,[a] una quidẽ crassiori, cui opportunè tertij paris nomen accommodaueris,[b] altera autem lõge tenuiori & duriori, et neq; in ipso exortu, neq; etiam in progressu crassiori radice commissa. Huius enim initium nõ modico in posteriora interuallo, ab illius exortu distat: adeò sanè, ut ueriùs graciliorem hanc radicem peculiare par, quàm tertij paris portionem, quis esse assereret. At quũ omnes Anatomicorum proceres hanc tertio pari ascripserint, nihil sanè obstiterit manifestioris doctrinæ studio, & me etiam cum tertio pari tenuem illam posteriorem q; radicẽ aggredi: priùs tamen studiosos admonentem, in libro de Neruorum sectione (quem Galeni libri uix fragmentum censuerim) parum rectè tertium par secũdo mollius esse, tradi. Exoritur itaq; gracilior hæc tertij paris radix à latere basis cerebri, ubi dorsalis medulla ab ipsa[c] initiũ ducere auspicatur. Hinc recto tramite sub cerebri basi antrorsum progrediens, duram cerebri mẽbranam perforat, & [d] secundo neruorum pari attensa cum ipso per[e] commune foramen in oculi sedem procidit, ilico in quatuor dissecta propagines. quarum[f] prima sursum in adipe oculorum musculis obducto excurrens, per[g] peculiare foramen ad frontis cutem & [h] musculosam huius sedis substantiam digeritur, frontis cutis & palpebræ superioris motibus præfecta.[i] Secunda propago deorsum ducta, mox in[k] foramen sibi priuatim exculptum fertur, quousq; in anteriorem superioris maxillæ sedem prolabatur, ac multiplici serie dispensetur in[l] musculos superius labrum et nasi alam extrorsum in suo latere mouentes, ac demum in ipsum labrum & incisoriorum dentium gingiuas.[m] Tertia propago[n] foramine etiam priuato utens, post[o] carũculam in interiori angulo oculi conspicuam, narium adit amplitudinem, inibi in narium degenerans

Duplex utrinque tertij paris radix.

Tenuioris radicis ortus & series.

a 1, 2 fi. M. 14 fi. ca. 7. L.
b 1, 3 fi. L. 14 fig. li. 7 H.
c 1 fi. D.
d 1, 2 fi. K.
e 1, 3 fi. ca. 12 lib. 2 G.
f 5 fi. N. 4 musc. lib. H.
g 3 fi. ca. 12 lib. 2 A.
h 3 musc. ca. A.
i 5 fi. O. 4 musc. ca. I.
k 1 fig. ca. 12 lib. 2 B.
l 3 musc. ca. H, F.
m 2 fi. P.
n 1 fi. ca. 12 lib. 2 C.
o 19 fi. ca. 14. lib. 7. A.
p 3 musc. ca. K

ANDREAS VESALIUS De Humani Corporis Fabrica BASEL, 1543 THE WARNOCK LIBRARY Octavo